

Regulamin

Komisji Etyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach ds. badań naukowych prowadzonych z udziałem ludzi

I. Postanowienia ogólne.

§ 1

Celem działania Komisji Etyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach ds. badań naukowych prowadzonych z udziałem ludzi, zwanej dalej Komisją, jest zapewnienie przestrzegania przez badaczy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach: pracowników, doktorantów i studentów najwyższych standardów etycznych w badaniach naukowych prowadzonych z udziałem ludzi. Zadaniem Komisji jest opiniowanie projektów badawczych, w których planowana jest realizacja badań z udziałem ludzi, pod kątem ich zgodności z zasadami i standardami etycznymi oraz w zakresie respektowania i poszanowania godności istoty ludzkiej oraz jej podstawowych praw i wolności.

§ 2

Każdy badacz mający zamiar realizować w Uniwersytecie Śląskim projekt badawczy z udziałem ludzi, w szczególności:

- 1) badania, w których mają wziąć udział osoby mające ograniczoną zdolność do wyrażenia świadomej lub swobodnej zgody na udział w badaniu oraz ograniczoną możliwość odmowy, na przykład:
 - a) osoby do 12 roku życia,
 - b) osoby z niepełnosprawnością intelektualną,
 - c) osoby, których zgoda na udział w badaniu może nie być w pełni dobrowolna, np. uczniowie i studenci (gdy badanie jest prowadzone w ramach zajęć), więźniowie, żołnierze, policjanci, pracownicy firm (gdy badania jest prowadzone w miejscu pracy),
 - d) osoby, które wyrażają zgodę na udział w badaniu na podstawie nieprawdziwych informacji o celu i przebiegu badania (instrukcje maskujące, decepcja) lub nie wiedzą, że są osobami badanymi (w tzw. eksperymentach naturalnych),
- 2) badania, w których mają wziąć udział osoby szczególnie podatne na urazy psychiczne i zaburzenia zdrowia psychicznego, a zwłaszcza:
 - a) chorzy terminalnie,
 - b) ofiary katastrof, traum wojennych itp.,

- c) pacjenci leczeni z powodu zaburzeń psychiatrycznych,
 - d) członkowie rodzin osób chorych terminalnie lub przewlekle chorych,
- 3) badania polegające na aktywnej interwencji w zachowanie człowieka, zmierzające do zmiany tego zachowania, bez bezpośredniej ingerencji w działanie mózgu, np. treningi poznawcze, psychoterapia, psychokreacja itp. (dotyczy również sytuacji, gdy zamierzona interwencja ma przynieść korzyści badanemu np. usprawnić jego pamięć),
 - 4) badania dotyczące kwestii kontrowersyjnych (np. aborcja, *in vitro*, kara śmierci) albo wymagające zachowania szczególnej delikatności i rozwagi (np. przekonań religijnych lub postaw wobec grup mniejszościowych),
 - 5) badania długotrwałe, męczące, wyczerpujące fizycznie lub psychicznie,

ma obowiązek uzyskania opinii Komisji.

II. Zasady działania Komisji.

§ 3

1. Komisję powołuje Rektor na okres kadencji władz Uniwersytetu Śląskiego na wniosek prorektora właściwego ds. badań naukowych.
2. Komisja liczy nie mniej niż 7 członków. Członkowie Komisji reprezentują różne dziedziny nauki. Skład osobowy Komisji ustalany jest w porozumieniu z kierownikami jednostek organizacyjnych.
3. Pierwsze posiedzenie Komisji zwołuje prorektor właściwy ds. badań naukowych. Na pierwszym posiedzeniu Komisja, spośród swoich członków, wybiera Przewodniczącego, Zastępcę Przewodniczącego oraz Sekretarza Komisji.
4. Posiedzenia Komisji zwołuje Przewodniczący lub w razie jego nieobecności Zastępca Przewodniczącego, lub na wniosek przynajmniej 3 członków Komisji.
5. Członek Komisji zaangażowany w opracowanie projektu badawczego, dla którego ma być wydana opinia, jest wyłączony z procedowania w tej sprawie.
6. Przewodniczący Komisji może poprosić o uzupełnienie wniosku o dodatkowe dokumenty lub dodatkowe wyjaśnienia na posiedzeniu Komisji.
7. Przewodniczący Komisji może zaprosić dodatkowych ekspertów do oceny wniosku.
8. Posiedzenia Komisji są protokołowane. Protokół sporządza Sekretarz.
9. Komisja prowadzi ewidencję składanych wniosków/wydanych opinii.
10. Nadzór nad pracami Komisji sprawuje prorektor właściwy ds. badań naukowych.
11. Obsługę administracyjną komisji zapewnia Dział Nauki.
12. Przewodniczący Komisji składa Rektorowi sprawozdanie z prac Komisji, w terminie do 31 stycznia każdego roku.

III. Tryb wydawania opinii.

§ 4

1. Komisja wydaje opinię na podstawie złożonego wniosku, stanowiącego załącznik do niniejszego Regulaminu. Wnioski składa się do Działu Nauki.

2. Komisja wydaje opinię w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku. W przypadku spraw szczególnie skomplikowanych termin ten może ulec wydłużeniu, jednak nie więcej niż do 2 miesięcy.
3. Komisja wydaje opinię w formie uchwały podejmowanej zwykłą większością głosów, przy udziale co najmniej połowy członków Komisji. W głosowaniu mogą być oddane wyłącznie głosy „za” lub „przeciw”. W przypadku równej liczby głosów, głos rozstrzygający należy do Przewodniczącego Komisji.
4. Komisja może wydać opinię pozytywną lub negatywną. Opinia negatywna wymaga uzasadnienia.
5. Komisja opiniuje projekty wyłącznie w zakresie badań określonych w § 2.
6. Badacz, którego wniosek uzyskał pozytywną opinię Komisji, ma obowiązek bezzwłocznego poinformowania Komisji o zmianach, które wystąpiły/mają nastąpić w trakcie realizacji projektu w stosunku do pozytywnie zaopiniowanego wniosku.
7. Komisja ma prawo uchylić wydaną wcześniej pozytywną opinię, jeżeli stwierdzi, że realizowane badania są niezgodne z wcześniej złożonym wnioskiem.
8. Komisja może odmówić wydania opinii w przypadku gdy:
 - a) projekt nie ma charakteru naukowego,
 - b) planowane badania nie dotyczą aspektów, o których mowa w § 2
 - c) wniosek nie spełnia wymogów formalnych,
9. Postępowanie w sprawie wydania opinii jest poufne.